

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М. І. ПИРОГОВА

КАФЕДРА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ З КУРСОМ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ

„Затверджено”

на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 28.09.2020

Зав. кафедри проф. Л.В. Мороз

„Затверджено”

Проректор з лікувальної роботи

професор В.В. Погорілий

„ _____ ” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**спеціалізації (інтернатури) випускників вищих
медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації зі
спеціальності**
“ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ”
за спеціальністю - 7.110101 ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА
напряму підготовки - 1101 МЕДИЦИНА
освітнього рівня - повна вища освіта
кваліфікації 2221.2 Лікар [лікар-інтерн (код КП – 3229)]

Форма навчан ня	Аудиторні заняття			Всього (год.)	Атестація
	Лекції (год.)	Практич ні (год.)	Семінарські (год.)		
Денна	34	752	306	1400	2

Вінниця 2020

ТИПОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН І ПРОГРАМА

інтернатури випускників медичних
інститутів та медичних факультетів університетів
із спеціальності “Інфекційні хвороби”

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтернатура є обов’язковою формою післядипломної підготовки лікаря, після закінчення якої вони отримують звання лікаря-інфекціоніста.

В інтернатуру з інфекційних хвороб зараховуються випускники лікувальних і медико-профілактичних факультетів медичних університетів та медичних факультетів університетів.

Мета інтернатури – первинна спеціалізація лікарів-інтернів з інфекційних хвороб, їх практична підготовка та підвищення професійного рівня до самостійної лікарської діяльності в інфекційних відділеннях лікарень і кабінетах інфекційних захворювань поліклінік.

Інтернатура з інфекційних хвороб передбачає поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання у ВНЗі. Особливу увагу необхідно приділити розумінню загальних закономірностей інфекційного процесу, різноманітності збудників та особливостей їх взаємодії з організмом людини і ролі імунологічних реакцій в цих процесах.

Інтернатура проводиться в очно-заочній формі на протязі 1,5 років: заочна форма на базах стажування і закладах охорони здоров’я – 7 місяців; очна – 10 місяців на кафедрах інфекційних хвороб університетів або академій післядипломної освіти.

Підготовка лікарів-інтернів з інфекційних хвороб передбачає надбання знань з етіології, епідеміології, патогенезу, клініки, діагностики, диференційної діагностики, лікування хворих, специфічної і неспецифічної профілактики, а також невідкладної допомоги інфекційним хворим.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних і практичних знань, умінь, і практичних навичок, необхідних лікарю-інфекціоністу для самостійної роботи і надання кваліфікованої допомоги хворим.

Основним блоком програми є **курс** – самостійна частина програми, в якій подано значну за обсягом теоретичну інформацію з певної галузі інфекційних хвороб або суміжних дисциплін. Курси розбиті на окремі розділи. Для полегшення орієнтації у програмі та впорядкування інформації, курси і розділи закодовано.

Для виконання даної програми передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарів. Лекційні години складають до 5% від загального обсягу учбових годин. З найбільш актуальних тем програми інтерни складають реферати (8 – 10 за рік), які обговорюються на семінарах.

У базовому закладі лікарі-інтерни працюють як ординатори інфекційного відділення в обсязі 50% навантаження лікаря, щоденно самостійно ведуть до 10 хворих (в залежності від штатного розкладу та наявної епідситуації), призначають необхідні діагностичні обстеження і раціональне лікування, а також заповнюють потрібну медичну документацію. Разом з досвідченим лікарем несуть два 12-годинних чергування на місяць, про які доповідають на ранкових лікарських конференціях.

Підготовка лікарів-інтернів передбачає також участь в семінарських заняттях, відвідування засідань наукового товариства, конференцій, клінічного розгляду хворих, вивчення рекомендованої літератури та аналіз архівних матеріалів базового закладу охорони здоров'я.

Інтерни беруть участь в консультаціях лікаря-фахівця, що проводяться в різних відділеннях і кабінетах поліклініки.

За час роботи в кабінеті інфекційних захворювань (КІЗ) поліклініки інтерни повинні оволодіти всіма основними методами діагностики та лікування інфекційних хвороб, які використовуються в умовах поліклініки та вдома, показаннями до госпіталізацій і здійснювати диспансерне спостереження за реконвалесцентами та носіями збудників.

Протиепідемічна робота интерна в поліклініці включає аналіз, обстеження на носійство збудників, проведення організаційних заходів в осередку інфекції. Працюючи в осередку інфекції, лікарі-інтерни контролюють стан і виконання санітарно-протиепідемічного режиму та освоюють комплекс заходів, які направлені на запобігання поширення інфекції: ізоляція та госпіталізація хворого, установа строку карантину, проведення активної та пасивної імунізації, виявлення носія збудників, лабораторне дослідження і спостереження за контактними особами.

Головні лікарі систематично контролюють роботу інтернів та їх безпосередніх керівників, періодично заслуховуючи їх повідомлення про хід підготовки молодих фахівців на лікарняній раді, проводять інші заходи по підвищенню ефективності інтернатури.

В базових закладах охорони здоров'я при заочній формі навчання проводиться систематичний контроль набутих знань та практичних навичок лікарями-інтернами у вигляді співбесід.

Згідно з навчальним планом та програмою розробляють робочу програму, яка включає робочий навчальний план, тематичний план лекцій, семінарських та практичних занять, план самостійної роботи інтернів під керівництвом викладача, графік чергувань в клініці.

З врахуванням особливостей майбутньої роботи інтерна, реальних можливостей і специфіки клінік вузу та бази стажування кафедра може вносити зміни до тематики, форм організації навчання та перерозподіл навчального часу в межах 20 % навчального часу.

Контроль рівня підготовки інтернів здійснюється постійно: з основних розділів учбового плану та програми лікарі-інтерни складають заліки, проводиться підсумковий контроль знань та практичних навичок наприкінці очного та заочного циклу навчання та заключна атестація інтернів.

Форми контролю повинні бути різноманітними, але перевагу слід віддавати письмовим та комп'ютерним формам контролю.

Викладачі кафедри забезпечують виконання навчального плану і програми на базах стажування.

Лікарі-інтерни, які закінчили навчання, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичків з присвоєнням звання лікаря-спеціаліста у встановленому Міністерством охорони здоров'я України порядку.

Тематичний та учбовий план складено за програмою інтернатури для випускників вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації по розділу дитячих інфекційних хвороб з фаху „Загальна практика – сімейна медицина” 2006 року.

ПРОГРАМА З ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ.

01. Організація інфекційної служби.

- 01.01. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Директивні документи, які визначають діяльність органів і закладів охорони здоров'я, включаючи діяльність лікаря-інфекціоніста.
- 01.02. Закони України, накази МОЗ та інші нормативні документи, що регулюють роботу інфекційної служби.
- 01.03. Організація інфекційної служби і основні напрями в боротьбі з інфекційними хворобами.
- 01.04. Організація стаціонарної допомоги інфекційним хворим.
- 01.05. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги інфекційним хворим.
- 01.06. Принципи проведення санітарно-просвітницької роботи та гігієнічного виховання населення.
- 01.07. Застосування принципів біоетики та доказової медицини в роботі лікаря-інфекціоніста.

02. Загальні питання інфекційних хвороб.

- 02.01. Поняття про інфекцію, інфекційний процес, інфекційну хворобу. Закономірності розвитку інфекційного процесу.
- 02.02. Імунологія інфекційного процесу. Особливості імунної відповіді при різних інфекціях.
- 02.03. Еволюція інфекційних хвороб та структура інфекційних захворювань в теперішній час.
- 02.04. Уявлення про епідемічний процес, його особливості та ланки, порядок проведення профілактичних щеплень.
- 02.05. Поточна та заключна дезінфекція.
- 02.06. Хвороби, на які поширюються “Міжнародні медико-санітарні правила” (особливо небезпечні, карантинні, конвенційні інфекційні хвороби).
- 02.07. “Хвороби мандрівників”.
- 02.08. Принципи діагностики інфекційних хвороб.

02.09. Принципи лікування інфекційних хвороб. Ускладнення при лікуванні інфекційних хворих; медикаментозна хвороба.

03. Основні клінічні симптоми та синдроми при інфекційних хворобах.

03.01. Типи гарячок.

03.02. Екзантеми та енантеми.

03.03. Семіотика інфекційних хвороб. Основні клінічні синдроми – інтоксикаційний, гепатолісальний, гострих та хронічних дисфункцій кишечника, респіраторний, менингеальний, судомний, артралгічний, лімфаденопатії.

03.04. Синдром гарячки невідомого походження.

03.05. Синдром лімфаденопатії невідомого походження.

04. Інфекційні хвороби з фекально-оральним механізмом передачі ("кишкові" інфекції).

04.01. Черевний тиф та паратифи А і В.

04.02. Сальмонельози.

04.03. Шигельози.

04.04. Харчові токсикоінфекції. Кишкові інфекції, викликані умовно-патогенними мікроорганізмами.

04.05. Ботулізм.

04.06. Ешеріхіози.

04.07. Ієрсиніоз кишковий та псевдотуберкульоз.

04.08. Кампілобактеріоз.

04.09. Вірусні діареї. Ротавірусна хвороба.

04.10. Ентеровірусні захворювання.

04.11. Поліомієліт.

04.12. Протозойні інвазії кишечника.

04.12. 01. Амебіаз.

04.12.02. Лямбліоз.

04.12.03. Балантидіаз.

04.12.04. Трихомоніоз.

04.13. Гельмінтози.

04.13.01 Нематодози: аскаридоз, трихоцефальоз, ентеробіоз, трихінельоз, стронгілоїдоз, анкілостомоз.

04.13.02. Цестодози: теніоз, цистицеркоз, тениаринхоз, дифілоботріоз, гіменолепідоз, ехінококоз.

04.13.03. Трематодози: опісторхоз, фасциольоз.

04.13.04. Найважливіші тропічні гельмінтози: філяріози, шистосомози.

05. Вірусні гепатити.

05.01. Анатомо-фізіологічні особливості печінки і жовчних шляхів. Характер жовтяниць та їх патогенез (печінкова, надпечінкова, підпечінкова).

05.02. Інфекції, що можуть спричинювати позапечінкові жовтяниці.

05.03. Етіологія печінкових жовтяниць – інфекційна і неінфекційна (вірусні, бактеріальні, протозойні, токсичні, алергічні, аутоімунні).

05.04. Вірусні гепатити А, В, С, D, E, F, G, TTV, SEN. Роль інших вірусів у розвитку гепатитів (віруси герпеса простого та оперізуючого, Епштейна-Барр, цитомегаловірус, ентеровіруси, аденовіруси, флаовіруси та ін.). Етіологія, епідеміологія, патогенез; клініка, критерії тяжкості, ускладнення. Лабораторна діагностика: основні маркери та їх правильна оцінка. Наслідки вірусних гепатитів.

05.05. Холестатичні форми вірусних гепатитів та їх диференційна діагностика з печінковими холестазми іншої етіології та підпечінковими холестазми.

05.06. Диференційна діагностика вірусних гепатитів між собою, з інфекційними та неінфекційними печінковими жовтяницями, з надпечінковими та підпечінковими жовтяницями.

05.07. Ускладнення вірусних гепатитів. Фульмінантна печінкова енцефалопатія (патогенез, клініка, лікування). Панкреатити, холецистити, дискінезії жовчних шляхів та ін.

- 05.08. Хронічні вірусні гепатити та цироз печінки; зв'язок вірусних гепатитів з гепатокарциномою.
- 05.09. Принципи лікування гострих та хронічних вірусних гепатитів.
- 05.10. Особливості перебігу вірусних гепатитів у різних категорій хворих: вагітних, ВІЛ-інфікованих, споживачів ін'єкційних наркотиків.
- 05.11. Профілактика вірусних гепатитів.
- 05.12. Організація диспансерного нагляду та лікувально-трудова експертиза хворих на вірусні гепатити.

06. Інфекційні хвороби з повітряно-краплинним механізмом передачі ("крапельні" інфекції).

- 06.01. Гострі респіраторні вірусні інфекції.
 - 06.01.01. Грип. Віруси грипу, здатні спричиняти захворювання людини ("пташиний грип").
 - 06.01.02. Парагрип.
 - 06.01.03. Аденовірусні інфекції.
 - 06.01.04. Риновірусні інфекції.
 - 06.01.05. Реовірусні інфекції.
 - 06.01.06. Коронавірусні інфекції. SARS.
 - 06.01.07. Респіраторно-синцитіальні інфекції.
- 06.02 Коклюш. Паракоклюш.
 - 06.03. Менінгококова інфекція.
 - 06.04. Дифтерія.
 - 06.05. Ангіни.
 - 06.06. Кір.
 - 06.07. Краснуха.
 - 06.08. Паротит епідемічний.
 - 06.09. Скарлатина.

- 06.10. Особливості перебігу "дитячих" інфекцій у дорослих.
- 06.11. Легіонельоз.
- 06.12. Респіраторні хламідіози (орнітоз, пневмохламідіоз).
- 06.13. Респіраторні мікоплазмози.
- 06.14. Пневмококова інфекція та інфекція, спричинена гемофільною паличкою.

07. Трансмісивні ("кров'яні") інфекції.

- 07.01. Малярія.
- 07.02. Рикетсіози.
 - 07.02. Епідемічний висипний тиф та хвороба Бріла.
 - 07.02.01. Ендемічний (щурячий, блошиний) висипний тиф.
 - 07.02.02. Ку-гарячка.
 - 07.02.03. Волинська гарячка.
 - 07.02.04. Кліщовий пароксизмальний рикетсіоз.
 - 07.02.05. Марсельська гарячка.
 - 07.02.06. Везикульозний рикетсіоз.
 - 07.02.07. Північно-азіатський кліщовий рикетсіоз.
 - 07.02.08. Гарячка Цуцугамуші.
 - 07.03. Бореліози.
 - 07.03.01. Системний кліщовий бореліоз (хвороба Лайма).
 - 07.03.02. Епідемічний поворотний тиф.
 - 07.03.03. Ендемічний поворотний тиф.
 - 07.04. Лейшманіози.
 - 07.05. Трипаносомози.
 - 07.06. Геморагічні гарячки.
 - 07.06.01. Геморагічна гарячка з нирковим синдромом (ГЛНС).
 - 07.06.02. Кримська гарячка.

07.06.03. Омська гарячка.

07.06.04. Гарячка Денге.

07.07. Інші арбовірусні хвороби. Флеботомна гарячка.

07.08. Вірусні енцефаліти.

07.08.01. Кліщовий енцефаліт. Комариний енцефаліт.

07.08.02. Епідемічний летаргічний енцефаліт (Економо).

07.08.03. Інші вірусні енцефаліти.

08. Карантинні, конвенційні хвороби. Загальна характеристика особливо небезпечних інфекційних хвороб.

08.01. Невідкладні заходи при виявленні хворого з підозрою на особливо небезпечну інфекцію. Захисні заходи. Екстренна профілактика. Заключна дезінфекція.

08.02. Чума.

08.03. Холера. Холероподібні захворювання, що викликані вібріонами НЕ О1 групи.

08.04. Натуральна віспа. Мавп'яча віспа.

08.05. Особливо небезпечні геморагічні гарячки (жовта, Ебола, Марбург, Ласса).

09. Інфекційні хвороби з рановим та інокуляційним механізмом передачі

09.01. Правець.

09.02. Сказ.

09.03. Бешиха. Еризипелоїд.

09.04. Доброякісний лімфоретикульоз (феліноз) та інші бартонельози.

09.05. Содоку.

09.06. Сап. Меліоїдоз Ящур.

10. ВІЛ-інфекція

10.01. Загальні питання ВІЛ-інфекції: етіологія та епідеміологія. Особливості епідеміології ВІЛ-інфекції в Україні.

10.02. Патогенез та імунопатогенез ВІЛ-інфекції.

10.03. Стадійність розвитку ВІЛ-інфекції та критерії визначення стадій. Гострий ретровірусний синдром. Клінічні класифікації ВІЛ-інфекції.

10.04. Клінічна та лабораторна діагностика ВІЛ-інфекції.

10.05. СНІД-асоційовані (опортуністичні) інфекції та новоутворення. Основні клінічні синдроми. Діагностика, лікування, профілактика.

10.06. Організація медичної допомоги ВІЛ-інфікованим. Клінічні протоколи лікування ВІЛ інфекції. Високоактивна антиретровірусна терапія (ВААРТ).

10.07. Профілактика ВІЛ-інфекції. Основи законодавства з питань ВІЛ/СНІДу в Україні. Біоетичні та юридичні проблеми ВІЛ-інфекції.

11. Вторинні імунодефіцитні стани.

11.01. Етіологічні чинники та патогенез вторинних імунодефіцитних станів.

11.02. Особливості клінічного перебігу інфекційних хвороб у хворих з вторинними імунодефіцитами.

11.03. Імунокорекція. Роль імунокорекції в лікуванні інфекційних захворювань.

12. Інфекції з множинним механізмом передачі.

12.01. Токсоплазмоз.

12.02. Туляремія.

12.03. Бруцельоз.

12.04. Лістеріоз.

12.05. Сибірка.

12.06. Лептоспірози.

12.07. Герпесвірусні інфекції.

12.07.01. Захворювання, викликані вірусами простого герпесу (HSV-1/2).

12.07.02. Вітряна віспа та оперізуючий герпес (VZV-інфекція).

- 12.07.03. Захворювання, спричинені вірусом Епштейна-Барр (EBV-інфекція). Інфекційний мононуклеоз.
- 12.07.04. Цитомегаловірусна інфекція (CMV).
- 12.07.05. Захворювання, що спричинені герпесвірусами 6-го, 7-го та 8-го типів (HHV-6, 7, 8).

13. Сепсис.

- 13.01. Етіологія, патогенез та імунопатогенез сепсису.
- 13.02. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
- 13.03. Поняття про хронічний сепсис.

14. Невідкладні стани та інтенсивна терапія в клініці інфекційних хвороб.

- 14.01. Організація відділень (палат) інтенсивної терапії в інфекційних стаціонарах для лікування хворих з невідкладними станами.
- 14.02. Гостра циркуляторна недостатність.
- 14.02. Дегідратаційний шок.
- 14.02. Інфекційно-токсичний шок.
- 14.02. Анафілактичний шок.
- 14.03. Гостра недостатність дихання.
- 14.03.01. порушення трахеобронхальної прохідності.
- 14.03.02. набряк легенів.
- 14.03.03. нейропаралітичне порушення дихання.
- 14.04. Церебральна гіпертензія.
- 14.04. набряк і набухання мозку.
- 14.04. Коматозні стани.
- 14.04. Інтенсивна терапія судомного синдрому.
- 14.05. Гостра печінкова недостатність.
- 14.06. Гостра ниркова недостатність.

14.07. Геморагічний синдром (ДВЗ-синдром).

15. Пріонові інфекції.

15.01. Повільні інфекції. Загальні поняття про пріонові інфекції. Куру. Скрепі. Коров'ячий сказ.

15.02. Новий варіант хвороби Крейцфельда-Якоба.

16. Інфекційні хвороби у дітей.

16.01. Соціальна медицина та організація інфекційної служби дітям в Україні.

16.01.01. Директивні документи, які визначають діяльність дитячих органів і закладів охорони здоров'я, включаючи діяльність лікаря-інфекціоніста.

16.01.02. Закони України, накази МОЗ та інші нормативні документи, що регулюють надання допомоги дитячому населенню, що хворіє на інфекційні хвороби.

16.01.03. Організація інфекційної служби і основні напрямки в боротьбі з інфекційними хворобами у дітей.

16.01.04. Організація стаціонарної допомоги дітям з інфекційними хворобами .

16.01.05. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги дітям з інфекційними хворобами.

16.01.06. Принципи проведення санітарно-просвітницької роботи та гігієнічного виховання дитячого населення.

16.01.07. Застосування принципів біоетики щодо хворих дітей на інфекційні хвороби в роботі лікаря-інфекціоніста.

16.02. Загальні питання інфекційних хвороб у дітей.

16.02.01. Особливості розвитку інфекційного процесу у дітей.

16.02.02. Протиінфекційний імунітет у дітей.

16.02.03. Особливості епідемічного процесу серед дитячого населення.

16.02.04. Особливості діагностики інфекційних хвороб в дитячому віці.

16.02.05. Принципи проведення протиінфекційної терапії в дитячому віці.

16.03. Інфекції дихальних шляхів у дітей.

- 16.03.01. Термінологія, етіологія, епідеміологія гострих респіраторних інфекцій
- 16.03.02. Основні синдроми при гострих респіраторних інфекціях: гіпертермічний, бронхообструктивний, абдомінальний, синдром крупу.
- 16.03.03. Гострі бронхолегеневі ускладнення ГРЗ.
- 16.03.04. Гострі респіраторні інфекції у дітей вірусної етіології: особливості перебігу, диференційна діагностика, терапії.
- 16.03.05. Гострі респіраторні інфекції у дітей бактеріальної етіології: особливості перебігу, диференційна діагностика, терапії.
- 16.03.06. Інфекція, зумовлена пневмококом та гемофільною паличкою у дітей.
- 16.03.06. Дифтерія у дітей: сучасні аспекти, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
- 16.03.07. Грип у дітей: особливості перебігу, ускладнення, особливості терапії у дітей.
- 16.03.08. Коклюш та паракоклюш у дітей.
- 16.03.09. Паротит епідемічний.

16.04. Ентеровірусна інфекція у дітей.

- 16.04.01. Поліомієліт. Диференційний діагноз з гострими млявими паралічами.
- 16.04.02. Інфекція, зумовлена вірусами Коксакі та ЕСНО.
- 16.04.03. Вірусний гепатит А.

16.05. Інфекційні екзантеми у дітей.

- 16.05.01. Інфекції, що супроводжуються плямисто-папульозним висипом.
- 16.05.02. Інфекції, що супроводжуються везикулярно-бульозним висипом.
- 16.05.03. Інфекції, що супроводжуються геморагічним висипом
- 16.05.04. Кір.
- 16.05.05. Краснуха. Синдром вродженої краснухи.

16.05.06. Скарлатина.

16.05.07. Вітряна віспа.

16.06. Герпетична інфекція у дітей.

16.06.01. Етіологія, епідеміологія, патогенетичні особливості герпетичної інфекції, принципи терапії.

16.06.02. Інфекція зумовлена вірусами простого герпесу.

16.06.03. Інфекція зумовлена вірусом Епштейн-Барр.

16.06.04. Цитомегаловірусна інфекція у дітей.

16.06.05. Інфекція зумовлена іншими герпетичними вірусами.

16.07. Кишкові інфекції.

16.07.01. Етіологія, епідеміологія, особливості патогенезу ГКІ.

16.07.02. Синдром токсико-ексикозу при ГКІ у дітей. Клініка, діагностика.

16.07.03. Інфузійна терапія та оральна регідратація при кишкових інфекціях у дітей.

16.07.04. Кишковий дисбактеріоз у дітей.

16.07.05. Диференційна діагностика кишкових інфекцій у дітей.

16.07.06. Особливості етіотропного лікування кишкових інфекцій.

16.07.07. Сальмонельоз у дітей.

16.07.08. Дизентерія у дітей.

16.07.09. Вірусні діареї.

16.07.10. Кишковий ієрсиніоз, псевдотуберкульоз.

16.07.11. Холера, особливості перебігу у дітей.

16.07.12. Ешерихіози у дітей.

16.07.13. Хронічні ентерити та коліти.

16.08. Вірусні гепатити.

16.08.01. Особливості етіології та епідеміології вірусних гепатитів у дітей.

16.08.02. Перебіг та клініка вірусних гепатитів.

16.08.03. Лікування та профілактика вірусних гепатитів у дітей.

16.08.04. Хронічні гепатити у дітей.

16.08.05. Диференційний діагноз жовтяниць.

16.09. Гострі нейроінфекції.

16.09.01. Етіологія та епідеміологія гострих нейроінфекцій у дітей.

16.09.02. Основні синдроми при нейроінфекціях у дітей: гіпертермічний, менінгеальний, набряк-набухання мозку.

16.09.03. Енцефаліти у дітей.

16.09.04. Гнійні менінгіти у дітей.

16.09.05. Серозні менінгіти у дітей.

16.09.06. Синдром нейротоксикозу при інфекційній патології у дітей.

16.09.07. Менінгококова інфекція у дітей.

16.10. ВІЛ-інфекція у дітей.

16.10.01. Етіологія, епідеміологія, патогенез.

16.10.02. Особливості діагностики, перебігу та клініки ВІЛ-інфекції у дітей.

16.10.03. СНІД та асоційовані з ним хвороби.

16.10.04. Лікування та профілактика ВІЛ-інфекції/СНІДу у дітей.

16.11. Інтенсивна терапія при інфекційних хворобах.

16.11.01. Сепсис у дітей.

16.11.02. Принципи кортикостероїдної терапії.

16.11.03. Гостра печінкова недостатність.

16.11.04. Інфекційно-токсичний шок.

16.11.05. Гостра дихальна недостатність у дітей.

16.11.06. Методи інтенсивної терапії при інфекційних хворобах у дітей.

16.12. Протозойні інфекції та гельмінтози.

16.12.01. Токсоплазмоз у дітей.

16.12.02. Особливості епідеміології, перебігу, діагностики та лікування гельмінтозів у дітей.

16.12.03. Малярія у дітей.

16.13. Залік.

17. Військово-спеціальна підготовка

18. Фтізіатрія

19. Епідеміологія

20. Мікробіологія

21. Вірусологія

22. Медична психологія

ГРАФІК УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ

Всього 1,5 роки (2652 годин),
в тому числі заняття на кафедрі 10 міс. (1560 год.),
на базі стажування – 7 міс. (1092 год.)

Роки навчання	Місяці											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
Перший	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	К	К	К	В
Другий	Б	Б	К	К	К	К						

Примітка: Б – базовий заклад; К – кафедра; В-відпустка.

Розподіл учбового часу проводиться за згодою зав. кафедрою і керівника бази стажування.

Атестація після закінчення заочного циклу проводиться у вересні, після закінчення очного цикла – у січні.

УЧБОВИЙ ПЛАН НАВЧАННЯ

на кафедрі – 10 місяців (**1560** годин).

Назва курсу	Кількість учбових годин			
	Всього	Лекції	Семінари	Практичні заняття
01. Організація інфекційної служби. Основи законодавства про охорону здоров'я. 02. Загальні питання інфекційних хвороб. 03. Основні клінічні симптоми та синдроми при інфекційних хворобах.	58	4	18	36
04. Інфекційні хвороби з фекально-оральним механізмом передачі ("кишкові" інфекції).	186	2	48	136
05. Вірусні гепатити.	116	6	34	76
06. Інфекційні хвороби з повітряно-краплинним механізмом передачі ("крапельні" інфекції).	122	4	38	80
07. Трансмисивні ("кров'яні") інфекції.	90	4	22	64
08. Карантинні, конвенційні хвороби. Загальна характеристика особливо небезпечних інфекційних хвороб.	56	2	16	38
09. Інфекційні хвороби з рановим та інокуляційним механізмом передачі	56	2	12	42
10. ВІЛ-інфекція. 11. Вторинні імунodefіцитні стани.	46	2	12	32
12. Сепсис	32	2	10	20
13. Інфекції з множинним механізмом передачі.	40	0	8	32

14. Невідкладні стани та інтенсивна терапія в клініці інфекційних хвороб. 15.Пріонові інфекції.	124	2	38	84
16. Інфекційні хвороби у дітей.	166	2	56	108
17. Військово-спеціальна підготовка	36			
Базовий контроль.	2			
Конференція.	4			
Іспит.	6			
РАЗОМ:	1140	32	312	748
СУМІЖНІ ДИСЦИПЛІНИ:				
18. Фтізіатрія	12			
20. Мікробіологія	12			
22. Медична психологія	6			
23. Дитячі інфекційні хвороби	94			
24. Експертиза	36			
РАЗОМ:	160			

ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ:		
1. Військово-медична підготовка	10	
2. Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях.	36	
3. Радіаційна медицина.	6	
4. Клінічна імунологія.	12	
5. Медична інформатика.	6	
6. Медична етика	12	
7. Соціальна медицина	6	
8. Протидія насильству у родині	6	
9. Медичне право	6	
РАЗОМ:	100	
ВСЬОГО:	1400	

2.1 Лекційний курс

Курс лекцій викладає завідувач кафедри і доценти. В лекціях висвітлюються питання етіології, епідеміології, клінічних проявів, диференціального діагнозу, сучасних методів діагностики та лікування окремих інфекційних захворювань та невідкладних станів, що можливі у хворого на інфекційне захворювання.

Очного циклу інфекційних хвороб – 10 місяців (**1560** годин)

Головна мета циклу – навчити інтернів загальної практики – сімейної медицини методам діагностики, лікування та профілактики інфекційних захворювань у дітей у первинних ланках медичної допомоги.

У відповідності до мети, розподіл годин планується наступним чином. На очному циклі (перший рік навчання) із 53 годин на самостійну роботу планується 17 годин (32,7%), решта 36 годин ділиться на лекції: 4 години (11,1%), практичні заняття 22 години (61,1%), семінари 10 годин (27,8%). На заочному циклі (другий рік навчання) із 82 годин 60 годин (73,2%) складають практичні заняття і 22 години (26,8%) самостійну роботу.

Т Е М А Т И Ч Н И Й П Л А Н Л Е К Ц І Й

№ п/п	Т Е М А	Л Е К Т О Р	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	Д А Т А
Перший рік навчання – 6 місяців				
1.	Основні клінічні симптоми і синдроми. Принципи діагностики інфекційних хвороб	професор Мороз Л.В.	2	23.01.20
2.	Принципи лікування інфекційних хвороб. Медикаментозна хвороба.	професор Мороз Л.В.	2	27.01.20
3.	Інфекційні хвороби з фекально-оральним механізмом передачі.	професор Мороз Л.В.	2	3.02.20
4.	Вірусні гепатити	Доцент Попович О.О.	2	22.04.20
5.	Сучасне лікування хронічних вірусних гепатитів.	Доцент Попович О.О.	2	25.04.20
6.	Ускладнення вірусних гепатитів.	професор Мороз Л.В.	2	29.04.20
7.	Гострі респіраторні вірусні інфекції	професор Мороз Л.В.	2	7.05.20
8.	Грип	професор Мороз Л.В.	2	15.05.20
9.	Інфекційні хвороби з трансмісивним механізмом	професор Мороз Л.В.	2	1.06.20

	передачі			
10.	Геморагічні гарячки.	професор Мороз Л.В.	2	5.06.20
11.	Особливо-небезпечні інфекції.	професор Мороз Л.В.	2	16.06.20
Другий рік навчання – 4 місяців				
12.	Інфекційні хвороби з рановим та інокуляційним механізмом передачі.	професор Мороз Л.В.	2	1.10.19
13.	ВІЛ/СНІД	професор Мороз Л.В.	2	10.10.19
14.	Невідкладні стани. набряк і набухання мозку.	професор Мороз Л.В.	2	12.11.19
15.	Сепсис. Септичний шок.	професор Мороз Л.В.	2	21.10.19
16.	Інфекційні екзантеми у дітей.	професор Мороз Л.В.	2	11.12.19
Разом за перший рік		28	Всього:	
Разом за другий рік		6	32 години	

2.2 Семінарські та практичні заняття

Практичні заняття лікарів-інтернів проводяться на базі інфекційного відділення КНП «ВМКЛ №1», КІЗ, регіонального гепатоцентру.

Лікарі-інтерни працюють як ординатори інфекційного стаціонару в обсязі 50 % навантаження лікаря, призначають необхідні діагностичні обстеження і раціональне лікування, а також заповнюють потрібну медичну документацію. Разом з досвідченим лікарем несуть два 12-годинних чергування на місяць.

Крім того, лікарі-інтерни приймають участь у семінарських заняттях, клінічних розборах, професорських та доцентських обходах, відвідують засідання наукового товариства. Головна мета циклу – навчити інтернів

методам діагностики, лікування та профілактики інфекційних захворювань у первинних ланках медичної допомоги.

Заняття в клініці починаються з п'ятихвилинки, обходу та курації хворих. З 12-ї години проводиться розбір окремих клінічних випадків, розглядаються теми семінарів, проводиться тестування Крок – 3 та виконуються інші завдання (участь в консультаціях, клініко-анатомічних, науково-практичних конференціях та ін.).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРІВ ДЛЯ ЛІКАРІВ ІНТЕРНІВ

№ п/п	Тема занять та семінарів	Кількість годин
Перший рік навчання – 6 місяців		
1.	Організація інфекційної служби. Основи законодавства про охорону здоров'я	4
2.	Хвороби, на які поширюються «Міжнародні медико-санітарні правила»	4
3.	Принципи діагностики інфекційних хвороб	2
4.	Основні клінічні симптоми і синдроми при інфекційних хворобах	4
5.	Сальмонельози, харчові токсикоінфекції. Сучасні підходи до лікування	6
6.	Шигельози. Етіологія, епідеміологія, клініка, діагностика, лікування	2
7.	Шигельози. Диференційна діагностика.	2
8.	Протозойні інвазії кишечника	4
9.	Ешерихіози	2
10.	Ботулізм	4
11.	Ботулізм	4

12.	Гельмінтози. Тропічні гельмінтози (філяріози, шистосомози)	4
13.	Черевний тиф. Паратифи А і В	4
14.	Вірусні гепатити	8
15.	Вірусні гепатити	4
16.	Ботулізм	2
17.	Нематодози: аскаридоз, трихоцефальоз, ентеробіоз, тріхенельоз, стронгілоїдоз, анкілостомоз.	4
18.	Характер та патогенез жовтяниць (печінкова, надпечінкова, підпечінкова)	4
19.	Вірусні гепатити з фекально-оральним механізмом передачі	4
20.	Інфекції, що можуть спричинювати позапечінкові жовтяниці	6
21.	Інфекційні та неінфекційні причини паренхіматозних жовтяниць.	2
22.	Наслідки вірусних гепатитів	4
23.	Хронічні вірусні гепатити. Цироз печінки.	6
24.	Принципи лікування вірусних гепатитів	6
25.	Принципи лікування гострих та хронічних вірусних гепатитів	4
26.	Особливості перебігу вірусних гепатитів у вагітних, ВІЛ-інфікованих, споживачів ін'єкційних наркотиків	4
27.	ГРВІ	2
28.	Пневмококова інфекція та інфекція спричинена гемофільною паличкою	4
29.	Респіраторні мікоплазмози	4
30.	Коронавірусні інфекції. SARS.	4
31.	ГРВІ. Респіратоно-синцитіальні інфекції.	4
32.	Менінгококова інфекція	4
33.	Ангіни	4
34.	Дитячі крапельні інфекції у дорослих. Кір.	4
35.	Легіонельоз.	2

36.	Респіраторні мікоплазмоси	2
37.	Малярія	4
38.	Ку-гарячка.	4
39.	Геморагічні гарячки.	4
40.	Гарячка Цуцугамуші	4
41.	Флеботомна гарячка. Інші арбовірусні енцефаліти.	2
32.	Чума.	6
43.	Північно-азіатський кліщовий рикетсіоз.	4
44.	Натуральна віспа. Мавп'яча віспа.	6
45.	Особливо небезпечні геморагічні гарячки. Геморагічна гарячка Марбург.	6
46.	Холера. Холероподібні захворювання, що викликані вібраціями HE O1 uhegb/	2
Всього за перший рік: 178 годин		
Другий рік навчання – 4 місяців		
47.	Содоку	2
48.	Правець	2
49.	Сказ	2
50.	Бешиха. Еризопеліод.	2
51.	Бартонеліози. Феліноз.	2
52.	Содоку	2
53.	ВІЛ/СНІД	6
54.	ВІЛ. Профілактика. Основи законодавства в Україні. Біоетичні та юридичні проблеми ВІЛ-інфекції.	2
55.	СНІД-асоційовані інфекції та новоутворення.	4
56.	Сепсис	10
57.	Інфекційний мононуклеоз. EBV- інфекція.	4
58.	Герпесвірусні інфекції.	4
59.	Невідкладні стани. Коматозні стани.	2
60.	Невідкладні стани. Геморагічний синдром (ДВЗ-синдром).	4
61.	Невідкладні стани. Церебральна гіпертензія.	4

62.	Невідкладні стани. Дегідратаційний шок.	2
63.	Невідкладні стани. Гостра ниркова недостатність	4
64.	Невідкладні стани. набряк легенів.	6
65.	Пріонові інфекції. Новий варіант хвороби Крейцфельдта-Якоба.	4
66.	Пріонові інфекції.. Повільні інфекції. Загальні поняття про пріонові інфекції. Куру. Скрепі. Коров'ячий сказ.	4
67.	Невідкладні стани. Нейропаралітичне порушення дихання	4
68.	Невідкладні стани. . Геморагічний синдром (ДВЗ-синдром).	4
69.	Невідкладні стани. набряк і набухання мозку.	4
70.	Інфекції дихальних шляхів у дітей. Основні синдроми при гострих респіраторних інфекціях: гіпертермічний, бронхообструктивний, абдомінальний, синдром крупу.	4
71.	Інфекції дихальних шляхів у дітей. Дифтерія у дітей: сучасні аспекти, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
72.	Інфекційні екзантеми у дітей. Краснуха. Синдром вродженої краснухи.	4
73.	Герпетична інфекція у дітей. Інфекція зумовлена Епштейн-Барр.	4
74.	Кишкові інфекції у дітей	6
75.	Кишкові інфекції у дітей. Холера, особливості перебігу у дітей.	4
76.	Кишкові інфекції у дітей. Дизентерія у дітей	4
77.	Вірусний гепатит А.	4
78.	Вірусні гепатити. Особливості етіології та епідеміології вірусних гепатитів у дітей.	2
79.	Гострі нейроінфекції. Етіологія та епідеміологія гострих нейроінфекцій у дітей. Енцефаліти у дітей	4

80.	Гострі нейроінфекції. Менінгококова інфекція у дітей.	2
81.	ВІЛ-інфекція у дітей.	2
82.	Гострі нейроінфекції. Серозні менінгіти у дітей.	
83.	Інтенсивна терапія при інфекційних хворобах.	2
84.	Інтенсивна терапія при інфекційних хворобах. Принципи кортикостероїдної терапії	2
85.	Інтенсивна терапія при інфекційних хворобах. Інфекційно-токсичний шок.	2
86.	Інтенсивна терапія при інфекційних хворобах. Методи інтенсивної терапії при інфекційних хворобах у дітей.	4
Всього за другий рік: 166 годин		
В С Ь О Г О:		344 годин

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЛІКАРІВ ІНТЕРНІВ

№ п/п	Тема занять та семінарів	Кількість годин
Перший рік навчання – 6 місяців		
1.	Організація інфекційної служби. Основи законодавства про охорону здоров'я	8
2.	Поняття про інфекцію, інфекційний процес, інфекційне захворювання. Особливості інфекційних хвороб.	4
3.	Принципи діагностики інфекційних хвороб	4
4.	Принципи лікування інфекційних хвороб. Медикаментозна хвороба.	6
5.	Основні клінічні симптоми і синдроми при інфекційних хворобах	6
6.	Екзантеми та енантеми. Типи гарячок.	4
7.	Синдром лихоманки невідомого генезу	4
8.	Сальмонельози	6
9.	Черевний тиф та паратиф А і В.	8
10.	Харчові токсикоінфекції. Кишкові інфекції, викликані УПМ	8
11.	Шигельози	6
12.	Протозойні коліти. Амебіаз, лямбліоз, балантидіаз	12
13.	Ієрсиніоз кишковий та псевдотуберкульоз	6
14.	Ієрсиніоз кишковий та псевдотуберкульоз	8
15.	Ботулізм	8
16.	Кишковий кампілобактеріоз	4
17.	Ентеровірусні захворювання	4
18.	Гельмінтози	8
19.	Ротавірусна хвороба.	4
20.	Гельмінтози. Тропічні гельмінтози (філяріози, шистосомози)	8
21.	Лямбліоз. Балантидіаз. Трихомоніоз	

22.	Холера	8
23.	Кишковий кампілобактеріоз	4
24.	Трихомоніоз	4
25.	Полімієліт	8
26.	Трематодози: опістрохоз, фасцильоз	6
27.	Цестодози: теніоз, цистициркоз, теніаринхоз, дифілоботріоз, гіменолепідоз, ехінококоз	8
28.	Анатомо-фізіологічні особливості печінки та жовчних шляхів. Види жовтяниць.	8
29.	Вірусні гепатити	8
30.	Вірусні гепатити з фекально-оральним механізмом передачі	4
31.	Вірусні гепатити	8
32.	Інфекційні та неінфекційні причини паренхіматозних жовтяниць.	6
33.	Вірусні гепатити A,B,C,D,E,F,G,TTV,SEN	6
34.	Вірусні гепатити. Синдром холестазу. Диференційна діагностика.	8
35.	Вірусні гепатити. Організація диспансерного нагляду, лікувально-трудова експертиза.	6
36.	Вірусні гепатити, диференційна діагностика з іншими вірусними захворюваннями.(віруси герпеса простого,Епштейн-Барр, цитомегаловірус, аденовіруси та інші)	6
37.	Лабораторна діагностика вірусних гепатитів	4
38.	Ускладнення вірусних гепатитів	8
39.	Принципи лікування гострих та хронічних вірусних гепатитів	4
40.	Вірусні гепатити. Профілактика.	4
41.	ГРВІ	10
42.	Грип	14
43.	Парагрип	4
44.	ГРВІ. Аденовірусні інфекції	6
45.	ГРВІ.Риновірусні інфекції.	4
46.	ГРВІ. Реовірусні інфекції.	4
47.	Коронавірусні інфекції. SARS.	4
48.	ГРВІ. Респіраторно-синцитіальні інфекції.	4

49.	Менінгококова інфекція.	4
50.	Дифтерія.	4
51.	Дитячі крапельні інфекції у дорослих. Кір.	4
52.	Коклюш. Паракоклюш.	8
53.	Пневмококова інфекція та інфекція спричинена гемофільною паличкою	4
54.	Респіраторні хламідіози (орнітоз, пневмохламідіоз)	4
55.	Малярія	6
56.	Рикетсіози. Епідемічний висипний тиф та хвороба Бріла.	4
57.	Епідемічний летаргічний енцефаліт (Економо).	6
58.	Ендемічний (щурячий, блошиний) висипний тиф.	4
59.	Марсельська гарячка. Везикульозний рикетсіоз.	4
60.	Волинська гарячка. Північно-азіатський кліщовий рикетсіоз.	4
61.	Бореліози. Хвороба Лайма.	4
62.	Трипаносомози	4
63.	Лейшманіози	4
64.	Епідемічний поворотний тиф	4
65.	Ендемічний поворотний тиф	4
66.	Гарячка Денге	4
67.	Кримська гарячка	2
68.	Омська гарячка	2
69.	Вірусні енцефаліти	4
70.	Кліщовий енцефаліт. Комариний енцефаліт.	4
71.	Чума.	6
72.	Невідкладні заходи при виявленні хворого з підозрою на особливо небезпечну інфекцію. Захисні заходи.. Екстренна профілактика. Заключна дез	6
73.	Холера. Холероподібні захворювання, що викликані вібраціями HE O1 uhegb/	4
74.	Холера	2
75.	Особливо небезпечні геморагічні гарячки (жовта, Ебола, Марбург, Ласса)	8
76.	Особливо небезпечні геморагічні гарячки (жовта, Ебола, Марбург, Ласса)	6

77.	Особливо небезпечні геморагічні гарячки. Геморагічна гарячка Ебола.	6
Всього за перший рік: 430 годин		
Другий рік навчання – 4 місяців		
78.	Правець.	6
	Правець. Постконтактна профілактика.	6
	Сап. Меліюїдоз. Ящур	6
	Бешиха. Еризопелоїд	6
	Бартенельози. Феліноз.	6
	Правець. Постконтактна профілактика.	6
	Сказ.	6
	ВІЛ. Етіологія, епідеміологія.. Особливості епідеміології в Україні.	6
	Патогенез та імуногенез ВІЛ-інфекції.	4
	ВІЛ. Клінічні класифікації ВІЛ-інфекції.	6
	Клінічна та лабораторна діагностика ВІЛ-інфекції.	6
	ВІЛ. Клінічні протоколи лікування. ВААРТ.	6
	ВІЛ. Профілактика. Основи законодавства в Україні. Біоетичні та юридичні проблеми ВІЛ-інфекції.	4
	Сепсис. Етіологія, патогенез, імунопатогенез.	6
	Сепсис. Клініка. Діагностика. Лікування. Профілактика.	6
	Сепсис. Хронічний сепсис.	8
	Лептоспіроз	6
	Токсоплазмоз	2
	Захворювання, викликані вірусами простого герпесу.	4
	Вітряна віспа та оперізуєчий герпес.	4
	CMV-інфекція.	4
	Захворювання, спричинені герпесвірусами 6-го, 7-го та 8-го типів.	4
	Лістеріоз	4
	Сибірка	4
	Токсоплазмоз	4

	Туляремія	4
	Невідкладні стани. Організація відділень інтенсивної терапії в інфекційних стаціонарах для лікування хворих з невідкладними станами.	4
	Невідкладні стани. Інтенсивна терапія судомного синдрому.	4
	Невідкладні стани. Гостра печінкова недостатність.	6
	Невідкладні стани. . Гостра ниркова недостатність.	4
	Невідкладні стани. . Геморагічний синдром (ДВЗ-синдром).	4
	Невідкладні стани. Інфекційно-токсичний шок.	6
	Невідкладні стани. Нейропаралітичне орушення дихання	4
	Невідкладні стани. Коматозні стани.	4
	Невідкладні стани. Гостра недостатність дихання.	4
	Невідкладні стани. Інфекційно-токсичний шок	4
	Невідкладні стани. Порушення трахеобронхеальної прохідності.	4
	Невідкладні стани. Дегідратаційний шок.	4
	Невідкладні стани. Гостра циркуляторна недостатність.	4
	Невідкладні стани. Гостра недостатність дихання.	4
	Невідкладні стани. Гостра печінкова недостатність	4
	Невідкладні стани. Анафілактичний шок.	4
	Невідкладні стани. Дегідратаційний шок.	6
	Невідкладні стани. Інфекційно-токсичний шок.	4
	Невідкладні стани. . Гостра ниркова недостатність.	4
	Соціальна медицина та організація інфекційної служби дітям в Україні. Загальні питання інфекційних хвороб у дітей. Особливості епідемічного процесу серед дитячого населення.	4
	Інфекція, зумовлена пневмококом та гемофільною паличкою у дітей	4
	Грип у дітей: особливості перебігу, ускладнення, особливості терапії у дітей.	4
	Кашлюк. Лікування.	4

	Герпесвірусні інфекції у дітей.	4
	Цитомегаловірусна інфекція у дітей.	8
	Інфекції дихальних шляхів у дітей. Гострі бронхолегеневі ускладнення ГРЗ. Інфекції дихальних шляхів у дітей. Гострі респіраторні інфекції у дітей вірусної етіології: особливості перебігу, диференційна діагностика, терапії.	8
	Інфекції дихальних шляхів у дітей. Гострі бронхолегеневі ускладнення ГРЗ. Інфекції дихальних шляхів у дітей. Гострі респіраторні інфекції у дітей вірусної етіології: особливості перебігу, диференційна діагностика, терапії.	8
	Кишкові інфекції у дітей. Вірусні діареї. Кишковий ієрсиніоз, псевдотуберкульоз.	8
	Кишкові інфекції у дітей. Сальмонельоз у дітей.	4
	Ентеровірусна інфекція у дітей	4
	Інфекційні екзантеми у дітей. Інфекції, що супроводжуються плямисто-папульозним висипом.	6
	Інфекційні екзантеми у дітей. Скарлатина. Інфекційні екзантеми у дітей. Вітряна віспа.	2
	Кишкові інфекції у дітей. Ешерихіози у дітей.	4
	Хронічні ентерити та коліти.	2
	Вірусні гепатити. Перебіг та клініка вірусних гепатитів. Лікування	6
	Гострі нейроінфекції. Основні синдроми при нейроінфекціях у дітей: гіпертермічний, менінгеальний, набряк-набухання мозку.	4
	Гострі нейроінфекції. Синдром нейротоксикозу при інфекційній патології у дітей.	4
	Інтенсивна терапія при інфекційних хворобах. Сепсис у дітей.	2
	ВІЛ-інфекція у дітей.	6
	Протозойні інфекції та гельмінтози. Особливості епідеміології, перебігу, діагностики та лікування гельмінтозів у дітей. Токсоплазмоз у дітей.	6

	Гострі нейроінфекції.. Гнійні менінгіти у дітей.	6
	Іспит	6
Всього за другий рік: 324 годин		
	Всього:754 годин	

Освітньо-кваліфікаційна характеристика лікаря-інтерна-інфекціоніста.

Лікар-інтерн повинен знати:

- організацію планової та екстренної допомоги населенню країни (загальні питання), організацію роботи в інфекційному відділенні і в кабінеті інфекційних захворювань поліклініки (КІЗ);
- організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій по особливо небезпечним інфекціям;
- основні питання паразитології, бактеріології, вірусології;
- нормальну фізіологію систем організму, етіопатогенез інфекційних захворювань, взаємозв'язок функціональних систем у здорових і хворих;
- орієнтуватись в константах гомеостазу, їх порушеннях та корекції;
- інтерпретувати результати загальних та специфічних методів дослідження, робити на основі цих даних узагальнення та практичні висновки;
- дезінфікуючий режим в інфекційному відділенні;
- основні документи, які регламентують заходи з підтримання санітарно-епідеміологічного режиму інфекційного відділення;
- основи фармакотерапії (зокрема антибіотико- та гормонотерапії, інтерферонотерапії, противірусних препаратів), основи імунології, антибіотикопрофілактики в інфектології;
- клінічну симптоматику основних інфекційних захворювань, особливості їх перебігу, диференційну діагностику інфекційних хвороб з суміжною (терапевтичною, гінекологічною, хірургічною патологією);
- основи фізіотерапії, курортології, лікувального масажу, фізкультури та інших параклінічних методів;
- основи дієтології;
- питання тяжких інфекцій (сибірська виразка, правець тощо);
- основи реабілітації та положення про тимчасову та стійку втрату працездатності;

Лікар-інтерн-інфекціоніст повинен вміти:

- провести цілеспрямоване клінічне обстеження хворого;
- визначити необхідний обсяг лабораторних, рентгенологічних та інших спеціальних досліджень, організувати своєчасне їх виконання, проведення реанімаційних заходів;
- надати невідкладну допомогу хворим в термінальних ситуаціях (масаж серця та інші заходи для відновлення його роботи, штучне дихання, термінова трахеостомія, методи зупинки зовнішньої кровотечі, профілактика та лікування шоку, промивання шлунка при отруєннях, сифонні клізми;
- визначити покази для госпіталізації за профілем та організувати її;
- провести диференційну діагностику захворювання у дорослих та дітей, в разі потреби організувати консультацію профільних спеціалістів;
- обґрунтувати тактику медикаментозного лікування хворих з інфекційними захворюваннями;
- обґрунтувати покази до проведення сеансів еферентної терапії (гемосорбція, гемодіаліз, плазмофрез, ультрафільтрація) у інфекційних хворих.;
- визначити групову і резусну приналежність крові, проводити проби на індивідуальну сумісність, переливати кровозамінні розчини, діагностувати ускладнення та застосовувати заходи боротьби з ними;
- застосовувати основні принципи лікування інфекційних хворих;
- своєчасно діагностувати і лікувати різні ускладнення, рецидиви інфекційних хвороб.

Статус лікаря-інтерна у відділенні.

В адміністративному відношенні лікар-інтерн підпорядковується керівництву базової лікувально-профілактичної установи. На нього ***повністю поширюються правила внутрішнього трудового розпорядку, права та пільги, що встановлені для медичних працівників даної установи.*** Під час проходження інтернатури при здійсненні функцій лікаря він володіє правами і несе відповідальність за свої дії на рівні з іншими лікарями.

Відповідно з існуючим положенням про інтернатуру, лікар-інтерн повинен самостійно забезпечувати діагностичний та лікувальний процес під керівництвом досвідченого лікаря-куратора. Необхідно звернути особливу увагу на зміст, що вкладається в розуміння терміна “самостійно”. В точному розумінні лікар-інтерн не може працювати самостійно, оскільки при його обмеженій компетентності неможливо надати усю повноту вирішення складних клінічних, організаційних чи деонтологічних завдань. Таким чином, під поняттям “самостійність” необхідно розуміти тільки максимально можливу самостійність, яка повинна контролюватись керівником.

ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНТЕРНА

ПІД ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ НА КАФЕДРІ

передбачає курацію хворих в різних відділеннях;

- відділення крапельних інфекцій – 2 міс.;
- відділення кишкових інфекцій – 1,5 міс.;
- відділення вірусних гепатитів – 1,5 міс.;
- робота з прийому хворих в приймальному відділенні (чи санпропускнику) – 2 міс.;
- відділення діагностичне – 2 міс.;
- відділення (палата) інтенсивної терапії та реанімації – 1 міс.

ПРИМІТКА: залежно від особливостей регіону, епідемічної ситуації, структури клінічної бази, розподіл часу діяльності інтерна може частково змінюватися за рішенням завідуючого кафедрою.

УЧБОВИЙ ПЛАН НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

НА БАЗАХ СТАЖУВАННЯ – 7 міс. (1092 год.)

РОЗПОДІЛ ЧАСУ РОБОТИ на базі стажування

Місце роботи	Тривалість роботи
Кабінет інфекційних захворювань поліклініки	2 тижня
Інфекційні відділення:	
- робота у приймальному відділенні (чи санпропускнику)	1 місяць
- робота у діагностичному відділенні	1,5 місяць
- робота у відділенні кишкових інфекцій	1 місяць
- робота у відділенні вірусних гепатитів	1 місяць
- робота у відділенні крапельних інфекцій	1 місяць
- робота у відділенні (палаті) інтенсивної терапії та реанімації	1 місяць

ПРИМІТКА: Залежно від структури лікувальної установи і обсягу роботи доцільно об'єднувати роботу в різних відділеннях. При виникненні епідемічних ситуацій (грип, вірусний гепатит, гострі кишкові інфекції) та створенні перепрофільованих стаціонарів для інфекційних хворих допускається залучення інтернів для роботи в цих стаціонарах. Це дозволить додатково проконтролювати якість практичної підготовки та вміння орієнтуватися в нестандартних діагностичних ситуаціях.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЛІКАРЯ-ІНФЕКЦІОНІСТА

Практичні навички	Ступінь оволодіння
Загальні уміння	
Зібрати анамнез хвороби і життя, епідеміологічний та алергологічний анамнез.	+++
Провести об'єктивне клінічне обстеження хворого (в тому числі профілактичне обстеження на онкологічне захворювання).	+++
Обґрунтувати клінічний діагноз. Призначити необхідний план лабораторного обстеження. Провести диференціальний діагноз.	+++
Визначити необхідність госпіталізації.	+++
Призначити лікування інфекційному хворому: дієтотерапія; етіотропне , патогенетичне, симптоматичне лікування. Лікування супутніх захворювань.	+++
Визначити тимчасову, стійку, часткову втрату працездатності, направити на лікувально-трудова експертизу.	++
Оформити медичну документацію: історію хвороби, виписку з історії хвороби, термінове повідомлення.	+++
Спеціальні знання та уміння	
Оцінити результати лабораторних та інструментальних досліджень: клінічні аналізи крові, сечі, ліквору, жовчі; біохімічні дослідження (фракційний цукор крові, білірубін, трансамінази. електроліти, кислотнo-лужний стан, сечовина, креатинін, коагулограма та ін.); бактеріологічні посіви крові, калу, сечі, ліквору, жовчі, харкотиння, слизу з носоглотки.	+++ +++ +++
Паразитоскопічні дослідження: при малярії – товста крапля та мазок крові; при гельмінтозах – овоскопія калу; при протозойних інвазіях	+++

кишечника – вияв різних форм збудників.	
Серологічні дослідження.	+++
Методи експрес-діагностики.	+++
Методи імунофлюоресцентної, імуноферментної та радіоімунної діагностики.	++
Внутрішньошкірні алергічні проби.	+++
Ультразвукове дослідження.	+++
Електрокардіографічне дослідження.	+++
Рентгенологічне дослідження, ядерно-магнітний резонанс, комп'ютерна томографія.	+++
Гастродуоденоскопія, колоноскопія.	++
Засвоїти маніпуляції	
Внутрішньовенне введення лікарських засобів	+++
Взяття матеріалу (крові, калу, сечі, жовчі, змивів-відбитків слизової оболонки носоглотки та ін.) на бактеріологічні та вірусологічні дослідження	+++
Взяття крові для серологічних досліджень.	+++
Приготування товстої краплі, мазка крові та дослідження їх на збудників малярії.	+++
Визначення групи крові за системою АВО, резус-фактора.	+++
Промивання шлунка та кишечника.	+++
Дуоденальне та шлункове зондування.	+++
Люмбальна пункція.	+++
Ректороманоскопія.	+++
Техніка введення антитоксичних сироваток та імуноглобулінів	+++
Техніка постановки та оцінки внутрішньошкірних алергічних проб.	+++
Техніка постановки та оцінки внутрішньошкірних алергічних проб.	+++

Катетеризація сечового міхура.	+++
Спеціальні знання та уміння	
Встановити наявність невідкладних станів та надати необхідну допомогу на догоспітальному та госпітальному етапах:	
дегідратаційний шок	+++
інфекційно-токсичний шок	+++
анафілактичний шок	+++
гостра печінкова недостатність	+++
гостра ниркова недостатність	+++
геморагічний синдром: кишкова кровотеча; дисеміноване внутрішньо-судинне зсідання крові; недостатність місцевого гемостазу	++
набряк легень	+++
набряк гортані	+++
набряк- набухання головного мозку	+++
гостра серцева недостатність	+++
гостра судинна недостатність	+++
гостра дихальна недостатність	+++
коми: печінкова, малярійна, мозкова, уремична, діабетична	++
гострий внутрішньосудинний гемоліз	++
судорожний синдром	++
гіпертермічний синдром.	+++
Проведення штучного дихання методом “рот в рот”.	+++
Проведення закритого масажу серця.	+++
Інтубація.	++
Огляд лор-органів.	++
Плевральна пункція.	++

Засвоїти профілактичні заходи:	
Правила виписки хворих із стаціонару.	+++
Диспансерний нагляд після виписки з стаціонару.	+++
Рекомендації під час виписки щодо режиму та дієти.	+++
Заходи щодо нагляду за осередком інфекції вдома.	+++
Показання та протипоказання до проведення профілактичних щеплень та тактика лікаря під час виникнення ускладнень.	+++

За час навчання в інтернатурі лікар повинен написати 8-10 рефератів з повним розкриттям теми. Реферати захищаються на семінарських заняттях. Для написання рефератів лікар-інтерн повинен опрацювати 10-15 джерел літератури.

Теми рефератів для написання лікарями під час навчання в інтернатурі:

1. Принципи імунокорекції в лікуванні інфекційних хворих.
2. Причини, патогенез і клініка дегідратаційного шоку.
Лікування хворих з дегідратаційним шоком.
3. Деонтологія в клініці інфекційних хвороб.
4. Нозокоміальні інфекції.
5. ВІЛ-інфекція (СНІД). Імунопатогенез.
6. СНІД-індикаторні вірусні інфекції.
7. СНІД-індикаторні протозойні інвазії.

8. ДВЗ-синдром у клініці інфекційних захворювань. Надання невідкладної допомоги.
9. Диференціальна діагностика жовтяниць.
10. Етіологія, патогенез, класифікація сепсису.
11. Клініка, діагностика і лікування сепсису.
12. Лімфаденопатія в клініці інфекційних хвороб.
13. Інфузійна терапія в лікуванні інфекційних хворих.
14. Диференційний діагноз вірусних гепатитів з жовтяницями іншого генезу.
15. Лихоманка нез'ясованого генезу
16. Гострий респіраторний дистрес-синдром. Причини. Лікування.
17. Профілактичні щеплення та їх значення в боротьбі з інфекційними хворобами.
18. Етіологія та клініка медикаментозної хвороби. Принципи лікування та профілактики медикаментозної хвороби.
19. Застосування кортикостероїдів в інфекційній патології.
20. Сепсис. Септичний шок.
21. Диференційна діагностика уражень ротоглотки.
22. Тактика антибактеріальної терапії в сучасних умовах.
23. Антибіотикорезистентність.
24. Диференціальна діагностика гострих кишкових інфекцій і гострих хірургічних захворювань органів черевної порожнини.
25. ДВЗ-синдром у клініці інфекційних захворювань. Надання невідкладної допомоги.

- 26.Методи екстракорпоральної детоксикації в лікуванні інфекційних хворих.
- 27.Диференціальна діагностика менінгітів.
- 28.Особливо небезпечні інфекції
- 29.Геморагічні лихоманки
- 30.TORCH-інфекції
- 31.Нематодози. Класифікація, діагностика, клінічні прояви, лікування.
- 32.Цестодози. Класифікація, діагностика, клінічні прояви, лікування.
- 33.Трематодози. Класифікація, діагностика, клінічні прояви, лікування.
- 34.Респіраторний мікоплазмоз, орнітоз, легіонельоз.

Оцінка “незадовільно” ставиться лікарю-інтерну, який не знає значної частини матеріалу, допускає суттєві помилки при відповідях, при вирішенні клінічної задачі або не засвоїв практичних навичок.

СПИСОК ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрейчин М.А., Ивахив О.И. Бактериальные диареи. – К.: Здоров'я, 1998. – 412с.
2. Базанов Г.А., Андрианов А.П., Алейникова Т.Ю. Лекарственная терапия вирусных заболеваний. М.- Тверь, - 2000. - 305с.
3. Баринский И.Ф. и др. Герпес (этиология, диагностика, лечение). – М.: Медицина, 1986. – 272с.
4. Белозеров Е.С., Бруцеллез. – Л.: Медицина, 1985. – 184с.
5. Бернасовская Е.П. и др. Лептоспироз. – К.: Здоровье, 1989. – 150с.
6. Блюгер А.Ф., Новицкий И.Н. Вирусные гепатиты. – Рига.: Звайгзне, 1988. – 412с.
7. Борисова М.А., Зарицкий А.М., Цеюков С.П. Брюшной тиф и паратифы А и В. – К.: Здоровье, 1990. – 192с.
8. Бунин К.В., Соринсон С.Н. Неотложная терапия при инфекционных болезнях. – Л.: Медицина, 1983. – 224с.
9. Васильев В.С. и др. Практика инфекциониста. Минск: Выш.шк., 1994. – 495с.
10. Возианова Ж.И. и др. Тактика ведения больных дифтерией, ангинами и носителей коринебактерий дифтерии в условиях эпидемического роста заболеваемости дифтерией. – К.: Здоровье, 1993.
11. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби: В 3-х т. – К.: Здоров'я, 2001. – Т. 1. – 856с.
12. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби: В 3-х т. – К.: Здоров'я, 2002. – Т.2. – 696с.
13. Гебеш В.В. Лептоспірози. – Ж. лікування та діагностика, 1998. - № 2. – с.21 – 26.
14. Гебеш В.В. Цитокінова теорія патогенезу інфекцій і принципи лікування хворих. – Інфекційні хвороби, 1998 - № 1. – с.29 – 33.
15. Гебеш В.В., Андрейчин М.А., Іщук І.С. і співавт. Методичні рекомендації до семінарських занять з інфекційних хвороб для курсантів факультету удосконалення лікарів (вибрані теми). – Київ – Тернопіль, 1991. – 47с.
16. Грачева Н.М. и др. Клиническая химиотерапия инфекционных болезней. – М.: Медицина, 1991. – 256 с.
17. Грачева Н.М. Лекарственная болезнь в клинике инфекционных болезней. – М.: Медицина, 1985. – 199 с.
18. Грачева Н.М., Щетинина И.М. Клиническая химиотерапия инфекционных болезней. М., Медицина, 1995. – 209с.
19. Грипп /Фролов А.Ф., Шабловская Е.А., Шевченко Л.Ф. и др. – К.: Здоровья, 1985. – 128 с.

20. Грипп: Руководство /Под ред. Г.И.Карпухина. – Л.: Медицина, 1986. – 352 с.
21. Дифтерия /Л.А.Фаворова, Н.В.Астафьева, М.П.Корженкова и др. М.: Медицина, 1988. – 208 с.
22. Дранник Г.Н. Клиническая иммунология и аллергология. Одесса: «Астро Принт», 1999. – 603с.
23. Дрейзин Р.С., Астафьева Н.В. Острые респираторные заболевания: этиология, эпидемиология, патогенез, клиника. – М.: Медицина, 1991. – 136 с.
24. Дунаевский О.А., Постовит В.А. Особенности течения инфекционных болезней у лиц пожилого и старческого возраста. – Л.: Медицина, 1982. – 272 с.
25. Иммунология инфекционного процесса /Под ред. В.И.Покровского, С.П.Гордиенко, В.И.Литвинова. – М.: Медицина, 1993. – 305 с.
26. Инфекционные болезни тропиков. / Под ред. А.С.Сокол, А.Ф. Киселевой. К.: Здоровья, 1992. – 280 с.
27. Інфекційні хвороби: Підручник /За ред. М.Б.Тітова. – К.: Вища школа., 1995. – 567 с.
28. Казанцев А.П., Зубик Т.М., Иванов К.С., Казанцев В.А. Дифференциальная диагностика инфекционных болезней (руководство для врачей). – М.: Медицина, 1999. – 482с.
29. “Календар профілактичних щеплень в Україні”.Наказ МОЗ України № 276 від 31.10.2000 р.
30. Коломиец А.Г., Малевич Р.К., Коломиец Н.Д. Многоликий герпес. Минск, 1988. – 70с.
31. Краснов В.В. Новые инфекционные болезни у детей. Н.Новгород. – 1999. – 150с.
32. Лобан К.М. Важнейшие риккетсиозы человека: Руководство для врачей. – Л.: Медицина, 1980. – 376 с.
33. Лобан К.М., Полозок Е.С. Малярия. – М.: Медицина, 1983. – 224 с.
34. Лобзин В.С. Менингиты и арахноидиты. Л.: Медицина, 1983. – 192 с.
35. Лобзин Ю.В., Захаров В.И. Реабилитация и диспансеризация инфекционных больных. СПб., 1994.
36. Львов Д.К., Клименко С.М., Гайдамович С.Я. Арбовирусы и арбовирусные инфекции. М.: Медицина, 1989. – 336 с.
37. Ляшенко Ю.И., Иванов А.И. Смешанные инфекции. Л.: Медицина, 1989. – 240с.
38. Мавров И.И. Герпес-вирусные инфекции. Харьков. – 1998. – 76с.
39. Майер К.П. Гепатит и последствия гепатита. Пер. с нем. – М.: Гэотар медицина, 1999. – 424 с.
40. Никифоров В.Н., Никифоров В.В. Ботулизм. – Л.: Медицина, 1985. – 200с.

41. Падейская Е.Н., Яковлев В.П. Антимикробные препараты группы фторхинолонов в клинической практике. – М., Логата, 1998. – 351с.
42. Покровский В.И., Черкасский Б.А. Сальмонеллезы. – М., 1995. – 221с.
43. Покровский В.И., Ющук Н.Д. Бактериальная дизентерия. – М.: Медицина, 1994. – 256с.
44. Покровский В.И., Ющук Н.Ф. Бактериальная дизентерия. – М., Медицина, 1994. – 280с.
45. Полиомиелит /Чудная Л.М., Тришкова Л.А. – К.: Здоровье, 1987. – 104с.
46. Посібник з діагностики, терапії та профілактики інфекційних хвороб в умовах поліклініки /За ред. М.А.Андрейчина. – К.: Здоров'я, 19992. – 256с.
47. Постовит В.А. Пищевые токсикоинфекции. – Л.: Медицина, 1984. – 280с.
48. «Про удосконалення протихолерних заходів в Україні». – Наказ МОЗ України № 167 від 30.05.97 р. – К., 1997. – 123с.
49. Прозоровский С.В., Покровский В.И., Тартаковский И.С. Болезнь легионеров (легионеллез). – М.: Медицина, 1984. – 208с.
50. Руденко А.О., Муравська Л.В., Громашевська Л.Л. Клініко-біохімічні, генетичні та імунологічні особливості вірусних і вірусно-бактеріальних менінгоенцефалітів . «Інфекційні хвороби», 1999, № 2. – 32 – 35с.
51. Руководство по зоонозам /Под ред. В.И.Покровского. – Л.: Медицина, 1983. – 320с.
52. Руководство по зоонозным и паразитарным заболеваниям /Под ред. И.К. Мусабаева. – Ташкент: Медицина, 1987. – 544с.
53. Руководство по инфекционным болезням /Под ред. В.И.Покровского, К.М.Лобана М.: Медицина, 1986. – 464с.
54. Руководство по инфекционным болезням. /Под ред. В.И.Покровского. М., Медицина, 1996. – 208с.
55. Руководство по инфекционным болезням. /Под ред. чл.-корр. РАМН, проф. Ю.В.Лобзина. – СПб.: “Изд-во Фолиант”, 2000. – 936 с.
56. Руководство по рикетсиозам, геморрагическим лихорадкам и энцефалитам /Под ред. И.К.Мусабаева. – Ташкент: Медицина, 1986. – 470с.
57. Самохин П.А. Цитомегаловирусная инфекция у детей (клинико-морфологические аспекты). – М.Медицина, 1987. – 160с.
58. Сепсис. /Под ред. А.И.Трещинского, В.Ф.Саенко. – К., 1997. – 143с.
59. Сепсисология с основами инфекционной патологии /Под общ. ред. В.Г.Бочорошвили. – Тбилиси: Мецниереба, 1988. – 805с.
60. Синяк К.М., Гирін В.М. Епідеміологія. – К., Здоров'я, 1998. – 480с.

61. Сомов Г.П., Покровский В.И., Беседнова Н.Н. Псевдотуберкулез. – М.: Медицина, 1990. – 240с.
- 62. Соринсон С.Н. Вирусные гепатиты в клинической практике. С-Петербург, 1998**
63. Соринсон С.Н. Инфекционные болезни в поликлинической практике. – Спб: Гиппократ, 1993. – 320с.
64. СПИД – синдром приобретенного иммунодефицита. /Под ред. В. П.Широбокова. – К.: Здоровье, 1988. – 232с.
65. Справочник по диффузионной диагностике инфекционных болезней. /Под ред. А.Ф.Фролова, Б.Л.Угрюмова, Е.К.Тринус. К., Здоровья, 1987. – 288с.
66. Справочник по инфекционным болезням у детей /Под ред. проф. Л.А.Тришковой, доц. С.А.Богатыревой – К.: Здоровье, 1990. – 368с.
67. Торбинский А.М. Лечение эндотоксикоза при сепсисе. – Одесса, 1994. – 230с.
68. Учайкин В.Ф. Руководство по инфекционным болезням у детей. – М., 1999.- 806с.
69. Фарбер Н.А., Мартинов К.А., Гуртовой Б.Л. Вирусные гепатиты у беременных. – М.: Медицина, 1990. – 208с.
70. Фролов А.Ф. Медленные инфекции. К., 1996. – 233с.
71. Фролов В.М. и соавт. Гельминтозы человека. – Луганск, 1995. – 202с.
72. Фролов В.М., Гебеш В.В., Перегодин Н.А. и соавт. Диагностика, лечение и профилактика рожи. Методические рекомендации. - Киев, 1995. – 25с.
73. Харченко Н.В., Порохницкий В.Г., Топольницкий В.С. Вірусні гепатити. К.6 Фенікс, 2002. – 296с.
74. Черкасов В.Л. Рожа. – Л.: Медицина, 1986. – 200с.
75. Шаповал А.Н. Клещевой энцефалит. – Л., 1990. – 253с.
76. Шевченко Ю.А., Шихвердиев Н.Н. Ангиогенный сепсис. – СПб, 1996. – 125с.
77. Шерлок Ш., Дули Дж. Заболевания печени и желчных путей: Пер с англ. – М.: Гэотар медицина, 1999. – 864с.
78. Шкарин В.В., Соринсон С.Н. ВИЧ/СПИД- инфекция – двадцать лет спустя после начала пандемии. –Нижний Новгород, 1999. – 146с.
79. Шуба Г.М. Ботулизм. – Саратов, 1991.- 285с.
80. Шувалова Е.П. Инфекционные болезни: Учебник. – 4-е изд. – М.: Медицина, 1995. – 656с.
81. Шувалова Е.П. Ошибки в диагностике инфекционных болезней. – М.: Медицина, 1988. – 261с.
82. Эпидемический паротит /Мельник М.Н. и др. – К.: Здоровье, 1979. – 156с.

83. Ющук Н.Д., Бродов Л.Е. Острые кишечные инфекции: диагностика и лечение. М.: Медицина, 2001. – 304с
84. Ющук Н.Д., Венгеров Ю.Я. Лекции по инфекционным болезням (в 2-х томах). М.: ВУНМЦ, 1999. – 880с.
85. Ющук Н.Ф., Бродов Л.Е. Острые кишечные инфекции: диагностика и лечение. М., Медицина, 2001. – 304с.
86. Протас И.И. Герпетический энцефалит - клиника, патогенез, терапия. Руководство для врачей. Минск. - 2000. - 175с.
87. Вітряна віспа: аналіз проблеми та шляхи вирішення (за ред. О.П. Сельникової, Л.М. Чудної, О.І. Гриневича) – к.: АТЗТ „Телеоптик”, 2003. – 88с.
88. Исаков В.А., Ермоленко Д.К, Черных М.Д., Гранитов В.М. Герпесвирусная инфекция. -М., Медицинская книга, Н. Новгород, издательство НГМА, 2001.
89. Сенюк О., Герей Т. Иммунологический диагноз и оптимизация лечения: К., Наукова думка, 1993. -345 с.
90. Інфекційні хвороби: підручник / О.А. Голубовська, М.А. Андрейчин, А.В. Шкурба та ін.; за ред. О.А. Голубовської. — 2-е вид, переробл. і допов.-К.: ВСВ “Медицина”, 2018.-688 с.+12 с. кольор.вкл.;двокольор.вид.
91. Інфекційні хвороби: класифікація, схеми діагностики та лікування [Текст]: навч. посіб. / М.Д. Чемич, Н.І. Ільїна. В.В Захлебаєва, І.О. Троцька. - Суми: СумДУ, 2010. - 272 с.

Перелік додаткових джерел клінічних настанов:

92. Up To Date <http://www.uptodate.com>
93. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
94. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
95. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
96. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) <https://www.cdc.gov/>
97. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>
98. Clinical Knowledge Summaries (CKS) <http://prodigy.clarity.co.uk/>
99. American College of Emergency Physicians <https://www.acep.org/>
100. The European Society for Emergency Medicine <http://eusem.org>

